

favorem concurrentium, ne ipsi deinde perpetuò scrupulis angantur, ut eruitur ex *Trid. sess. 7. c. 3. de Ref.* ubi præcipitur Beneficia conferre dignis, aliter facta collatio omnino irritetur. Ergo collationes dignis factas, pro assumptis jam ratas habet. Cæterum bene ait *Sanch. l. c. n. 3.* quod communiter Oppositorum excusantur à peccato, quia nullus se reputat minus dignum, et bona fide existimare valet, quod si aliud excedit in uno, ipse excedat in alio.

111. — Quær. VIII. An Examinatores teneantur Episcopo denunciare digniores? *Prima sententia negat cum Lugo D. 35. n. 66. Pal. l. c. §. 4. n. 9. Croix l. 4. n. 626. et Barb. Garc. etc.* apud *Salm. n. 338.* Et probant ex *cit. c. 18. Trid. Sess. 24.* ubi dicitur: « Peracto deinde examine renuncient quotcumque ab his idonei judicati fuerint ætate, moribus, doctrina, etc. Ex hisque Episcopus cum eligat, quem caeteris magis idoneum judicaverit. » Ergo, ut dicunt, ex verbis Concilii colligitur, quod solum ad Examinatores pertinet denunciare idoneos, ita ut Episcopus invalidè eligeret eum, quem ipsi reprobarent; sed contra ad Episcopum unicè pertinet judicare quis eorum sit dignior. Hoc confirmat *Lugo ex Declaratione S. C. Concilii*, quam refert, ubi dicitur: « (S. Congregatio declaravit non pertinere ad examinatores, sed solum ad Episcopum judicare, quis ex concurrentibus ad Parochialem vacante sit magis idoneus.) » Et in *Conc. Trid. c. 18. Sess. 24.* tantum habetur, ut Examinatores peracto examine renuncient Episcopo quotcumque ab his idonei judicati fuerint. Hæc sententia est quidem probabilis, sed probabilior mihi est secunda sententia opposita, quam tenent communius *Nao. lib. 2. de Rest. c. 2. num. 187. Ronc. c. 5. q. 9. R. 1. et Salm. num. 339. cum Azor. Led. Med. Vill. Lop. Dian. Tap. etc.* Ratio, quia ideo, et præcipue Concilium prescrivit concursum, et Examinatores, ut Episcopus facilius et tutiùs dignorem agnoscere ac eligere valeret; unde quamvis ex verbis Concilii non inferatur obligatio Examinatorum denunciandi dignorem, infertur tamen ex mente Concilii. Nec obstat Declarationis allata S. C. ut supra, quia ibi nil aliud decernitur, nisi quod ad Episcopum pertinet judicare de majori dignitate oppositorum, et hoc est certum; sed ibi non excluduntur Examinatores teneri ad exponentum Episcopo, quem ipsi censeant magis idoneum, ut mens Concilii servetur. Demum huc notandum, quod Examinatores debent præstare juramentum de fidelitate in eorum Officio, ut præcipitur in Trident. *Sess. 24. c. 18. de Ref.* Alioquin concursus est nullus, ut declaravit Sacr. Congreg. Conc. die 2 Decemb. 1628.

ARTICULUS III.

Quæ intentio et qualitates requirantur ad Beneficium accipiendum.

112. Quænam qualitas requiratur in eo, cui Beneficium confertur?

— **113.** An requiratur in eo voluntas clericandi? Quomodo peccet recipiens Beneficium simplex cum animo ducendi postea uxorem?

— **114.** An peccet graviter recipiens Beneficium curatum cum animo dubio suscipiendo Sacerdotium intra annum.

112. — « *Resp. 1.* Ut Beneficium aliquod validè et licite obtineatur, requiritur ut sit persona capax et habilis, hoc est, ut sit Clericus, non illegitimus (cum quo tamen Episcopus dispensare potest ad Ordines minores, et Beneficium simplex, cui Ordo major non est annexus), non irregularis, non excommunicatus, non improbus, aut facinorosus, ut habeat scientiam competentem ad munus Beneficio annexum, et ætatem legitimam, nisi dispensemur, scilicet pro beneficio simplici annos 14. (sufficere tamen 1/4 inchoatum, docet *Dian. p. 3. tr. 6. R. 64. ex Azor. et aliis 5.*) * (*Cum Gonzal. Pal. Fill. Barb. et Salm. De Benef. c. unic. n. 160. communiter.*) * Pro eo, quod Subdiaconatum requirit, vigesimum primum. Pro eo, quod Diaconatum, vigesimum secundum. Pro eo, quod Sacerdotium, vigesimum quartum inchoatum. * (*Ut probabiliter Less. et Azor. apud Salm. 157. Quæ cætas sufficit, si Ordinem suscipiat intra annum, juxta Trid. sess. 23. c. 12. Notat, quod, cætate deficiente, etiam quoad unam horam, provisio Beneficij est nulla: Est commune cum Sanch. Pal. Azor. et Salmant. n. 162.*) *

Colligitur ex *Trid. sess. 22. c. 23.* etc. In his tamen, et similibus casibus multi excusantur, vel quia illud jus ubique non est receptum, vel quia bona fide tres annos fuerunt in possessione, quæ veluti usucaptionem, et dominium parit. *Less. dub. 20.*

113. — « *Resp. 2.* Qui recipit Beneficium quodcumque habens annexum Ordinem Sacrum, tenetur habere voluntatem saltem conditionatam clericandi, et Sacrum Ordinem accipiendi intra tempus à jure requisitum. *Laym. c. 13. Less. l. 2. c. 34. dist. 26.* Ratio est, quia recipiens Officium, cui obligatio est annexa, omni modo se habilitare tenetur. Imò, si curatum seu parochiale est, habetque intentionem sacerdotium intra annum non suscipiendo, sed parochiam dimittendi, non tantum mortaliter peccat, sed etiam ipso jure est privatus, et ad fructuum restitutionem tenetur, ut patet ex *cap. Commissa §. 7. de elect.* in 6. Quod si tamen, mutata voluntate ante finem anni Sacerdos fiat, fructus retinere potest. * (*Idem docent Nao. Less. Sanch. etc. cum Salm. num. 190. Et sic tenendum contra Soto et Tol. ut probatur ex dict. cap. Commissa, ubi dicitur, quod recipiens Beneficium curatum animo non suscipiendo Sacerdotium, tenetur fructus restituere, nisi voluntate mutata promotus*

» fuerit. *Vide omnia verba textus citati infra n. 114.*) * Imo et Episcopus dispensare potest, ut, Vicario substituto, studiis per septenium vacet.

» *Dixi 1. Habens annexum Ordinem Sacrum: quia, si is non sit annexus et Beneficium sit simplex, licet illud acceptet animo fructus lucrandi, et deinde uxorem ducendi, non nisi venialiter peccat, si alias officio suo satisfaciat, ut docent Laym. c. 17. Sanch. l. 7. de Matrim. Dist. 45. Ratio est, quia illa perversio ordinis non videtur gravis, nec ullo jure vetatur, ideoque ad nullam fructuum restitutionem tenetur. Unde Garcias p. 3. c. 4. n. 42, talen ab omni culpa excusat.*

» *Dixi 2. Voluntatem saltem conditionatam: quia, si ex justa causa postmodum status Clericalis minus illi convenire videatur, potest animum mutare, etiamsi Beneficium sit curatum, v. gr. si primogenitus familiæ, aut frater unicus sine liberis decebat; si optimum matrimonium ad conservationem familiæ nobilis vel ad lites graves sopiaendas necessarium offeratur. Ratio est, quia non est mens Ecclesiæ, ita ad Ecclesiasticum statutum obligare, ut hæc et similia bona impediantur, loco citato.*

Quær. hīc I. Quomodo peccet, qui recipit Beneficium simplex, animo deinde uxorem ducendi, Beneficium dimisso? Certum est peccare graviter si Beneficium habeat annexum Ordinem sacram, ut communiter docent Bus. *ut supra*, et Sanch. l. 7. de Matrim. D. 45. n. 14. Pal. tract. 13. Dub. 4. p. 7. n. 14. Salm. tr. 18. c. 200. cum Soto, Tol. etc. Si vero ordinem Sacrum annexum non habeat, tres sunt sententiae: *Prima* quam tenent Less. l. 2. c. 34. n. 132. Tol. l. 5. c. 5. et Salm. num. 109. cum Soto, et Gutt. dicit adhuc peccare mortaliter, quia similis intentio est perversio ordinis naturalis et divini, statuentis Beneficia recipienda esse tantum ad obsequium Deo præstandum. *Secunda* sententia quam sequuntur Palau l. c. et Garcias ap. Bus. *supra*, censem ne leviter quidem peccare, quia nullum apparet præceptum hoc prohibens. *Tertia* sententia media, quam tuentur cum Bus. Sanch. l. c. n. 19. et Laym. l. 4. tr. 2. c. 14. n. 11. cum Nao. et Vasq. teneat hunc quidem non excusari ab aliqua culpa, cùm talis animus aliquam involvat inordinationem; sed non peccare graviter, cùm hujusmodi inordinatio non sit tanta, ut damnari debeat de mortali; nullo enim jure constat ipsam esse gravem. Nullum autem præceptum (ut rectè docent S. Antonius, et P. Concinna, quorum verba retulimus l. 3. n. 547. v. Cæterum in.) est hominibus sub gravi imponendum, nisi evidens ratio id suadeat. Et ex hoc principio, tradito prius etiam à D. Thom. Quodlibet. 9. art. 15. præfata tertia sententia probabilior mihi redditur.

114. — Quær. II. An peccet graviter, et teneatur restituere fructus, qui recipit Beneficium curatum cum animo dubio, vel conditionato suscipiendo Sacerdotium intra annum? Affirmant Conc. t. 10. pag. 152. et Sotus, Azorius apud Salm. n. 185. quia lex exigit veram intentionem suscipiendo etc. Sic enim ha-

betur in cap. *Comissa de Elect.* in 6. « Cæterū, si promoveri ad Sacerdotium non intendens, Parochialem receperis Ecclesiam ut fructus ex ea per annum recipias, ipsam postea dimissurus, (nisi voluntate mutata promotus fueris) teneris ad restitutio- nem fructuum eorumdem, cùm eos receperis fraudulenter. » Negant vero Nav. Barb. Garc. Graff. ib. n. 186. quia textus loquitur de eo, qui accipit fraudulenter Beneficium; non autem dicunt accipere fraudulenter, qui cum animo dubio, aut conditionali accipit. Verumtamen alii opinantur, ut Bus. Less. l. 2. c. 34. n. 131 et 133. Sanch. d. c. 45. n. 10. Pal. n. 4. et Salm. n. 188. qui citant Lop. Man. Bard. etc. accipientem cum dubio peccare mortaliter, et teneri ad fructus perceptos restituendos, quia dubitanus revera non habet intentionem; non vero accipientem sub conditione, quia hic veram habet intentionem, quamvis conditio- natam. Sed prima sententia est mihi probabilius, quia intentio, ut non sit fraudulenta, debet esse determinata absolute ad Ordinem suscipiendum.

ARTICULUS IV.

An liceat habere plura Beneficia. Et quinam Beneficiarii teneantur ad Residentiam.

115. An et quando liceat habere plura Beneficia? vide alia apud Bul. — 116. Quotuplia sint Beneficia? Et quae sint incompatibilis? Et an, obtento secundo Beneficio quomodocumque incompatibili, vacet primum? — 117. An pluralitas Beneficiorum sit vetita de Jure Divino, vel positivo? — 118. Quæ causæ cohonestat pluralitatem Beneficiorum? — 119. De obligatione Residentia. Vide quæ habentur ap. Bus. — 120. Quinam Beneficiarii ad Residentiam obligentur? — 121. De Residentia Pastorum. Qu. I. An Curati teneantur residere de Jure Divino? — 122. Quid notandum circa Residentiam Episcoporum? — 123. Quid circa Residentiam Parochorum? Dub. 1. An Parochi indigeant licentia in scriptis? Dub. 2. An Parochi habentes justam causam possint abesse per duos menses sine licentia? Quid si urgeat aliqua necessitas? Quid si absint per modicum tempus? — 124. Qu. II. Quo in loco Beneficiarii teneantur residere? Et præsertim ubi Episcopi? Et ubi Parochi? — 125. Qu. III. Quænam causæ excusent Pastores à Residentia? Et I. de causa Caritatis. II. de causa Necessitatis. III. de causa Obedientiae. IV. de causa Utilitatis. — 126. Qu. IV. Quando et quomodo pastores non residentes teneantur restituere fructus Beneficiorum? — 127. Dub. 1. Quid, si absint cum justa causa, sed sine licentia? Dub. 2. Quid, si eorum absentia sit sine culpa? Dub. 3. Quid, si residente inutiliter? Et an Parochi teneantur per se exercere munia principaliora? Dub. 4. An non residentes teneantur integros fructus restituere? — 128. Quibus debent restituiri fructus a non Residentibus? — 129. Plura hīc de Residentia Canonorum. — 130. Quenam causæ excusent Canonicos ab assistentia Chori? Et I. de causa Infirmitatis. Dub. 1. An per se excusentur septuagenarii? Dub. 2. An cæci et surdi? II. De 3.

causa *Necessitatis*. Quid, si quis abest à Choro ob excommunicationem incursam? Quid, si Ecclesia sit interdicta? Quid si polluta? An Canonici irregulares amittant Distributiones, et fructus Præbendæ? III. De causa *Utilitatis*. — 151. Quid de Canonico Pœnitentiario? Quid de Theologo, de Examinatoribus, Visitatoribus etc. — 152. Quid de Canonicis docentibus? An Parochi docentes gaudent eodem privilegio? Quid de Canonicis, et Parochis studentibus?

113. — « Resp. Plura Beneficia possidere, non est res simpli-
» citer intrinsecè mala, nec omnino indifferens, sed speciem
» mali præ se ferens, imò ordinariè illicita, et naturali juri re-
» pugnans (si talia sint, quorum unum ad honestam sustentan-
» tionem sufficiat), nisi justa causa ex circumstantia cohones-
» tetur. Ita fere *Laym. l. 4. t. 2. c. 8. n. 1. et S. Th. Less.*
» *Azor. etc. comm.* Quia ut docet *Trident. sess. 24. de Ref.*
» *c. 17.* pluralitas hujusmodi magnam inordinationem involvit,
» dum minuitur cultus divinus, Ecclesia operariis, funda-
» tor pia intentione, pauperes utiliores Ecclesiae futuri sus-
» tentatione privantur. Hinc beneficia distinguuntur in Incom-
» patibilia primi generis, in quibus, accepta pacifica possessione
» secundi, vacat prius; qualia sunt plura Beneficia curata; item
» plures Dignitates, personatus, duo Beneficia uniformia sub
» eodem tecto: et in Incompatibilis secundi generis, quæ,
» etsi sine peccato citra dispensationem obtineri nequeant, pri-
» mum tamen altero obtento non vacat: qualia sunt Beneficia
» reliqua residentiam postulantia, v. gr. Canonicatus duo diver-
» sarum Ecclesiarum, in quibus recepta est constitutio *Trident.*
» *sess. 14. c. 12. de reform.* ut non liceat ultra tres menses Cano-
» nicatus ab Ecclesia abesse. Unde *Laym. c. 8. n. 6.* docet Cano-
» nicatus in Cathedralibus Ecclesiis Germaniæ, qui ex immemo-
» rabili consuetudine requirunt tantum residentiam medii anni,
» vel 3 mensium, inter compatibilis Beneficia numerandos.
» * (*Vide num. seq. 116. v. Notandum.*) *

« Dixi, nisi justa causa cohonestetur; quia qui per dispensa-
» tionem plura Beneficia obtinuit, nisi justa causa subsit, in con-
» scientia non erit tutus, sed tenebitur alterum resignare, ut
» docet *Less. l. 2. c. 24. n. 151.*

« Porro justa causa dispensandi erit evidens necessitas, et
» utilitas Ecclesiae, et quandoque etiam prærogativæ, et merita
» personæ, v. gr. insignis nobilitas, dignitas, scientia, auto-
» ritas, virtus, etc. modò caveatur, ne Beneficiorum coacervatio;
» facta etiam ob prærogativam personæ, ad privatum tantum, et
» non ad commune bonum referatur. Imò sine dispensatione
» plura Beneficia sequentibus casibus haberi possunt.

« Si utrumque adeo sit tenue, ut neutrum sufficiat ad sus-
» tationem, modo utrumque sit simplex, nec residentiam requirat.
» * (*Secus igitur, si beneficia residentiam requirant, licet sint*
» *tenua; Croix lib. 4. n. 918. cum communi.*) *

« 2. Quando parochia est annexa Canonicatu*m*, eique acces-

soria; tunc enim utrumque per modum unius possidetur, ita
» tamen, ut teneatur Vicarium perpetuum in Ecclesia alere.
» 3. Quando Beneficia legitimè sunt unita.
» 4. Quando alias idoneus et dignus non reperitur.
» 5. Quando unum Beneficium habetur in titulum, alterum in
» commendam non perpetuam, sed ad aliquot menses, donec
» de idoneo provideatur. Ita *Regin. ex Syllo.* »

116. — Beneficia alia sunt *Simplicia*, prout sunt ea quæ ins-
tituuntur tantum ad preces Deo persolvendas, et ad altaris
servitum, nimirum Canonicatus, Capellaniæ auctoritate Pon-
tificia vel Episcopali erectæ, Praestimonia quæ dantur Clericis
ad studia prosequenda et similia. Alia sunt *Duplicia*, scil. quæ
habent aliquam jurisdictionem, præminentiam, vel adminis-
trationem, ut sunt dignitates, etc. ut infra. Item alia Beneficia
sunt *Compatibilis*, alia *Incompatibilis*. Et horum alia sunt
incompatibilis *primi generis*, prout sunt Beneficia curata, vel
uniformia sub eodem tecto, nempe quæ ad easdem functiones
concurrunt eodem loco et tempore; item Dignitates, Personatus,
et officia. *Dignitates* sunt quibus est annexa aliqua jurisdictione
supra Clerum, aut Populum, ut sunt Episcopatus, Abbatia, Decanatus, Præpositoræ, Archipresbyteratus, Archidiaconatus. *Personatus* autem sunt qui habent præminentiam aliquam supra Clerum, sed sine jurisdictione, ut sunt munera Primicerii, Præcentorii sive Cantoris, et Sacristæ primarii. *Officia* demum sunt munera Thesaurarii, Præceptoris, Custodis, seu Sacristæ inferioris, Oeconomici, etc., quorum aliquibus est annexa quædam administratio, sine tamen jurisdictione, aut præminentia. Alia verò sunt incompatibilis *secundi generis*, ut sunt Canonici-
catus, et omnia quæ residentiam requirunt.

Notandum autem, quòd si quis obtinet duo Beneficia incom-
patibilia, obtento secundo, vacat ipso jure primum; et si ille
utrumque retinere presumat, ipso pariter jure utroque Beneficio
privatur. Hæc certa sunt quoad Beneficia incompatibilis primi
generis, ex Tridentino sess. 7. c. 2. et sess. 24. c. 17. item ex
c. *De multa, de Præb. Extrav. Execrabilis, de Præb. et Dign.*
cap. Litteras, de Concess. Præb. ac Clement. fin. eod. tit. Sed
dubium fit, an idem procedat in Beneficiis incompatibilibus
secundi generis, nempe quòd, obtento secundo, vacet primum?
Affirmant *Contin. Sporerii in fine Tomi 3. de statu Clericor.*
p. 76. n. 48. ad num. 9. *Salm. tr. 28. de Benef.* n. 664. cum *Gonz.*
Azor. et Garcia, ac Fagn. in. c. de multa, de Præb. ex Declaratione S. C. idemque dicunt *Salm.* probari ex locis citatis Tridentini. Sed negat *Busemb.* ut supra n. anteced. 115. ac
Holz. t. 1. p. 431. n. 415. cum aliis: et idem sentit *Nzo. l. 3. Consil.* 24. de *Præb.* dicens quòd si constaret S. C. declarasse,
quòd Tridentinum ita sit intelligendum, talis Declaratio à Pon-
tifice fuisse confirmata, et tunc sic foret tenendum; sed quia
id non constat, et alias ex verbis Concilii id non videtur efficaciter
probari, non est quod ad primam sententiam nos adstrin-

gat. Revera enim Concilium in priori loco citato, nempe sess. 7. c. 4, loquitur quidem de præsumentibus retinere duo Beneficia quomodocumque incompatibilia, scil. quæ residentiam requirant, et eos dicit ipso jure privari utroque Beneficio, sed nullum facit verbum de vacatione primi ob consecutionem secundi. In posteriori autem loco, nempe sess. 24. c. 17, ubi præscribit vacare primum Beneficium, obtinet secundo, loquitur tantum de Beneficiis curatis, nimirum Episcopalibus, et Parochialibus. Hoc tamen non obstante propter prælaudatam Declarat. S. C. cum ipsa a pluribus referatur, et præsertim à Fagnano, qui hujusmodi Declarationum fuit diligens inquisitor, placet nobis potius primæ sententiæ adhærente, sed secundam non improbamus. Notat Laymann l. 4. tom. 2. c. 8. n. 4. in fine, quod habens Personatum cum Cura in Ecclesia, bene potest etiam habere ibidem Canonicatum, cui Parochialis Ecclesia annexa est, et quam per Vicarium administrare debet, ex c. Super eodem, de Præb. in 6.

Præterea notandum cum Salmant. n. 666. et Abelly App. de Statu Cler. p. 448. n. 2. quod in aliquo casu evidenter necessitatis, sive utilitatis Ecclesiæ posset Papa dispensare, ut aliquis obtineat plura hujusmodi Beneficia incompatibilia, etiam curata, prout Gregorius Magnus fertur præfecisse Martinum, Paulinum, et alios duobus Episcopatibus. Idque patet ex Trid. Sess. 7 cap. 5. Diximus casu evidenter necessitatis, vel utilitatis, nam alias habens plura hujusmodi Beneficia, etiam cum dispensatione Pontificis non erit tutus in conscientia, ut rectè dicunt Salm. l. c. cum Bellarm. Panorm. Wig. et Polet.

117. — Hic autem magna vertitur quæstio, an pluralitas Beneficiorum sit vetita non solum de jure canonico, sed etiam naturali? *Prima* sententia negat cum Innoc. in c. Finali, de Cler. non resid. n. 1. et in c. Jamdudum de Præbendis num. 2. item Filliac. Lugo apud Salm. de Benef. n. 656. et Val. Led. Tus. Rebuff. etc. ap. Croix l. 4. n. 902. Quia, ut dicunt, si hoc esset contra jus naturæ, Papa non dispensaret ita frequenter in hac pluralitate ut videmus esse in consuetudine. *Secunda* vero sententia, quam tenent Tournely t. 3. pag. 774. art. 2. et Azor. Panorm. ac Hostiens. ap. Salm. n. 655. absolute affirmat tam de Beneficiis duplicitibus quæm simplicibus. Ratio, tum quia nequit unus duabus Ecclesiis satis bene deservire, tum quia intentio Fundatorum talis est, ut plures sint qui Ecclesiis inserviant; et ideo pluralitatem Beneficiorum dicunt fuisse expressè damnatam ex Trid. Sess. 24. de Ref. c. 17. ubi sic sanctum fuit: «Cum ecclesiasticus Ordo pervertatur, quando unus plurium officia occupat Clericorum, sancte sacris Canonibus cautum fuit, neminem oportere in duabus Ecclesiis adscribi. Verum quoniam multi improbae cupiditatis affectu seipso, non Deum decipientes, ea quæ bene constituta sunt variis artibus illudere, et plura simul Beneficia obtinere non erubescunt, sancta Synodus debitam regendis Ecclesiis disciplinam restituere

» cupiens, præsenti decreto, quod in quibuscumque personis » quocumque titulo, etiamsi cardinalatus honore fulgeant, » mandat observari, statuī, ut in posterū unum tantum Beneficium ecclesiasticum singulis conseratur. Quod quidem si ad » vitam ejus cui confert honeste sustentandam non sufficiat, » licet nihilominus aliud simplex sufficiens, dummodo utrumque personalem residentiam non requirat, eidem conserri. » Hæcque non modò ad Cathedrales Ecclesias, sed etiam ad alia omnia Beneficia, tam Secularia, quam Regularia quæcumque, etiam commendata, pertineant, cujuscumque tituli, ac qualitatibus existant. » *Tertia* autem sententia communis, et tenenda (etsi olim primam probabilem censui) docet pluralitatem Beneficiorum sive duplichum, sive simplicium, modò unum sufficiat ad congruam sustentationem, secundum se esse contra jus naturale ob rationes mox allatas, et alia plura inconvenientia, quæ oriuntur à pluralitate Beneficiorum, enumerata à Joanne XXII in Extrao. *Excrabilis de Præb. et Dign.*, ita ut plura Beneficia nec etiam cum dispensatione Pontificis valeant retineri sine peccato mortali, sed non taliter quod id non possit ex aliquibus circumstantiis cohonestari. Ita S. Th. Quodlib. 9. a. 15. quem sequuntur Less. l. 2. c. 34. n. 137. Laym. l. 4. tr. 2. c. 8. n. 2. Pal. tr. 13. D. 6. p. 4. n. 26. Azor. 2. p. lib. 6. c. 12. q. 7. Abel. App. de Statu cleric. art. 3. q. 4. n. 4. Holzm. tom. 1. p. 431. n. 417. Salm. n. 658. et n. 669. ubi nostram sententiam ut certam habent cum aliis committere, item Bellarm. (apud Tourn. l. c.) qui ait dispensationem Pontificis neminem tutum reddere nisi adsit urgentissima causa et Ecclesiæ necessaria.

118. — Causæ autem cohonestantes pluralitatem Beneficiorum, ex communi DD. sententiæ, sunt I. *Necessitas Ecclesiæ*, nempe si desint alii ministri idonei; ita P. Concin. t. 10. pag. 171. n. 7. Anacl. pag. 417. n. 16. et Salm. n. 661. et alii, ex D. Th. qui docet cit. a. 15. tunc posse alicui conserri plura Beneficia, « si sit necessitas in pluribus Ecclesiis ejus obsequio, et ipse possit plus deseruire Ecclesiæ, vel tantumdem absens, quam alius præsens, » verba S. Doctoris. II. *Utilitas Ecclesiæ*, nempe si unus solus, licet absens, magis censemtur profuturus sua auctoritate, doctrina, et prudentia, quam alter sua præsentia. Ita Holzmann tom. 1. pag. 431. n. 418. Conc. l. cit. et Anacl. n. 17. cum Pirking. Hinc autem Holzm. et Anacl. hac de causa conserri aliquando filiis principum plures Episcopatus, etiam ante ætatem, ut Ecclesiæ contra Haereticos potentius defendantur. III. *Evidens meritorum prærogativa*, scilicet si aliquis præstaret doctrina, consilio, instructione, aut scriptione. Ita Laym. l. 4. tr. 2. cap. 3. n. 2. Anacl. l. cit. n. 18. et Holzm. d. n. 418. ex. c. *De multa §. fin. de Præb.* ubi dicitur: « Nullus plures dignitates, aut personatus habere præsumat, etiamsi curam non habeat animarum; circa sublimes tamen, et litteratas personas, quæ majoribus sunt beneficiis honorandæ, cum ratio postulaverit, per Sedem Apostolicam poterit dispensari. » Et hoc est con-

formæ doctrinæ Apostoli, i. ad Tim. 5. v. 17. ubi ait: *Qui bene præsunt Presbyteri, duplice honore (id est munerum largitione, uti explicat S. Hieronymus c. 15. Matth.) digni habeantur; maximè qui laborant in verbo et doctrina.*

Quæritur autem circa Beneficia simplicia, an si quis habens unum Beneficium jam sufficiens ad suam congruam sustentationem, accipiat secundum sine causa honestante, primum ipso jure vacet? Negant Holzn. t. 1. p. 431. n. 415. item Gonzalez, et Flaminius apud Salm. n. 669. dicentes hunc Beneficio non privari, sed esse cogendum per sententiam Judicis, ut alterum dimittat. Sed melius et communius affirmant Barbos. de Pot. Ep. All. 62. n. 3. Fagnan. in c. De multa de Præb. et Salm. 669. cum Garcia, ex quadam Declar. S. C., quam iidem Fagn. et Garcias referunt, hoc enim conformius videtur verbis, aut saltem menti Tridentini.

119. — « Quæres, an et quomodo Clerici teneantur ad residentiam?

« Resp. 1. Episcopos, Parochos, eosque, qui curatum Beneficium habent, jure divino teneri. Nec sufficit, si per alios ministrant, nisi majus bonum urgeat, quia contra rationem est, ut hic officium et fructus, alter onus habeat. Bon. tr. 1. D. 5. de oblig. Benef. p. 1.

« Resp. 2. Ita teneri ad residentiam, ut si Episcopi intra annum ultra tres, et Parochi ultra duos menses absque legitima causa per Episcopum cognita, et approbata absint, mortaliter peccent, et fructus non faciant suos. Ita Trid. sess. 23. de re-form. cap. 1. V. Bonac. l. c. Notat autem Dian. p. 9. tom. 7. R. 33. ex Bard. supradicta etiam habere locum in Superioribus, sive Prælatis regularibus; ideoque eos teneri tempore pestis etiam cum periculo suis assistere.

« Resp. 3. Qui in Ecclesiis Cathedralibus, vel Collegiatis obtinent dignitates, Canonicatus, præbendas, vel portiones *(Item omnes Mansionarii, et cæteri, qui habent in Collegiatis Beneficium perpetuum cum servitio annexo in Choro, ut dicit Salm. tr. 28. n. 142. ex Declar. S. C. contra Azorium, qui eos excusat, si alii sint qui Ecclesiæ inserviant,) si intra annum ultra 3 menses absint, primo anno media parte fructuum, secundo vero anno omnibus fructibus, quos illo anno lacrati sunt, privandos. Quæ tamen poena est sententiæ ferenda, non latæ: ut constat ex Trident. sess. 24. cap. 12.

« Resp. 4. Causas à residentia excusantes esse 1. Lectionem Theologiæ, vel Juris Canonici; neque ad hoc licentiam Prælati aut Episcopi requiri; requiri autem ad lectiones literarum humanarum, et Philosophiæ, nisi contrarium habeat consuetudo. 2. Studium Theologiæ, vel juris Canonici; id enim per 5 annos etiam excusat. 3. Obsequium Papæ, vel Episcopi, ad Ecclesiæ utilitatem. 4. Licentiam legitimam, ex quavis alia justa causa. 5. Honestam consuetudinem, ubi dispositio Concilii non est recepta. Vid. Bon. l. c.

« Resp. 5. Qui absque justa causa abest, peccat mortaliter, non tamen tenetur ad restitutionem fructuum, si officio satisficerit, nisi ad eam condemnetur, vel nisi id aliquo jure sit expressum.

« Resp. 6. Eos qui ex legitima causa absunt, non lucrari distributiones, juxta Trid. nisi tamen absint ad curanda negotia Ecclesiæ, ex commissione Capituli, vel omnino involuntarie, ob morbum, captivitatem, injustam excommunicationem, etc. Vid. Less. lib. 2. cap. 34. dub. 29.

120. — Plura hic scitu et ad proxim necessaria sunt ad trutnam vocanda circa hanc materiam Residentia, cuius nomine intelligitur commoratio in loco Beneficii, ad obsequia Ecclesiastica personaliter reddenda. Unde bene infert Sylvester, quod ii qui in loco Beneficii degunt, sed debita officia non praestant, non reputantur residere, ut infra melius explicatur. Ut certum autem sciendum, quod olim de jure communii omnia simplicia residentiam exigeant, ut patet ex cap. Clericus, Dist. 91. et cap. Ex parte 8. de Cler. non resid. Sed hodie ex generali totius Ecclesiæ consuetudine ipsa talem residentiam non requirunt, cum sufficiat per Vicarium servitum præstare, nisi Fundatores aliud expresserint. Ita communiter Continuat. Tournely tom. 3. p. 29. Holzn. de Præc. partic. p. 433. n. 425. Barb. in Trident. Sess. 24. c. 17. n. 18. cum Sanch. Azor. Reg. et Sporer tom. 3. de Statu Clericor. pag. 73. n. 22. qui de hoc refert Decretum S. C. Tantum hodie ad residentiam obligantur omnes Pastores curam animarum habentes, et omnes Canonici sive Præbendati, etc. Cathedralium sive Collegiarum, de quibus infra postea agemus.

121. — Quæritur I. An omnes curam animarum habentes teneantur ad residentiam de jure Divino? Negant Ambrosius Catharinus, Valerius, etc. apud Salmant. tr. 28. de Benef. n. 91. qui dicunt teneri tantum de jure positivo. Sed omnino tenendum ad id obligari de jure Divino, ut communiter cum Busemb. docent Less. l. 2. c. 34. n. 153. Tournely tom. 3. p. 29. Petrocor. tom. 4. p. 503. Anacl. de Benef. p. 414. n. 68. Roncaglia eod. tit. cap. 2. qu. 3. R. 2. Spor. l. c. pag. 73. n. 23. cum Nao. Fagnan. Garc. Barb. et Salm. l. c. n. 94. cum aliis innumeris. Et probatur ex Concil. Trident. Sess. 23. c. 1. de Ref. ubi, licet hoc non fuerit expresse definitum, fuit vero tanquam certum suppositum, his verbis: « Cum præcepto Divino mandatum sit omnibus, quibus Animarum cura commissa est, oves suas agnoscere, pro his Sacrificium offerre, Verbique Divini prædicatione, Sacramentorum administratione, ac bonorum omnium operum exemplo pascere, pauperum, aliarumque misericordium personarum curam paternam gerere, in cætera pastoralia munia incumbere; quæ omnia ab iis nequaque præstari, et impleri possunt, qui gregi suo non invigilant, neque assistunt, sed mercenariorum more deserunt, etc. Decl. S. Synodus, omnes Cathedralibus Ecclesiis... præfectos, etiamsi

» S. Rom. Ecclesiae Cardinales sint, obligare ad personalem in
» sua Ecclesia vel Diœcesi residentiam, ubi injuncto sibi officio
» defungi teneantur etc. » Si ergo de jure Divino est, ut Pas-
tores oves agnoscant, et pascant exemplo, de jure etiam Divino
est consequenter, ut resideant ubi oves morantur; alias ea nequa-
quam ab iis præstari et impleri possunt, qui « gregi suo non in-
vigilant, neque assistunt, sed mercenariorum more deserunt. » Idque clare declaravit Benedictus XIV in sua Bulla, *Ubi pri-
mum*, §. 4. edita 3 Dec. 1740 (Vide in *Bullar. Tom. I. n. II.*);
postquam enim dixit ibi teneri Pastores de jure Divino suis ovi-
bus assistere, ut eas pascant verbo et exemplo, mox subdit: « Ita-
» que in statione vestra maneatis oportet, et personalem in Ec-
» clesia vestra, vel Diœcesi, servetis residentiam, ad quam ex
» vi muneric vestri (nota) obligati estis. » Hinc bene aiun.
Tournely pag. 31. et Croix l. 4. n. 865. cum Lugo, non posse
Pontificem in hoc dispensare, sed tantum posse aliquo casu de-
clarare, quod jus Divinum non obliget, justis intervenientibus
causis, de quibus vide infra n. 125.

122. — Hinc autem notandum I. ab eodem Concilio *dicit. cap. 1.* concessum esse Episcopis per duos vel tres menses abesse à suis Ecclesiis, his verbis: « Quoniam, qui aliquantis per tan-
tum absunt, ex veterum Canonum sententia non videntur
abesse, quia statim reversi sunt; Sacrosancta Synodus vult
illud absentiae spatium singulis annis, sive continuum, sive
interruptum, extra prædictas causas, nullo pacto debere duos,
aut ad summum tres menses excedere. » Unde opinantur
Roncag. c. 2. q. 3. R. 2. Elbel p. 526. num. 360 et Anac. p. 415.
n. 73. cum Barbos. et Sot. et alii, sufficere pro tali absentia
excusanda causam etiam relaxandi animum, vel consanguineos
aut amicos invisendi. Attamen *Palaus D. 5. p. 4. n. 1. Vasq Op. de Benef. cap. 4. §. 2. n. 147. et Mazzot. t. 2. p. 441. n. 2*
cum aliis, dicunt præfatas causas non sufficere, nisi forte ad
mensem, qui revera bene satis est ad animum relaxandum; dum
è converso Concilium judicium pro sufficientia causæ æqua: (id
est proportionatae ad talem absentiam) remittit conscientis Epi-
scoporum, et sedulò monet, ne salutis periculo ob hoc se com-
mittant: sic enim in *codem cap. 1. Trident.* immediatè ad relata
verba subditur: « Et haberi rationem, ut id æqua ex causa fiat,
et absque ullo gregis detrimento; quod an ita sit, absceden-
tium conscientiæ relinquunt, quam sperat religiosam et timo-
ratam fore, cum Deo corda pateant, cuius opus non fraudu-
lenter agere, suo periculo tenentur. » Notandum autem, quod
Concilium *ibidem* monet Episcopos, ne absint à suis Ecclesiis
Cathedralibus tempore Adventus, Quadragesimæ, Nativitatis,
ac Resurrectionis Domini, necnon Pentecostes, et festi Corpo-
ris Christi. An verò causa supra allatae sufficient ad excusandam
absentiam Episcoporum pro tribus mensibus à Tridentino con-
cessis, vel causæ majores his requirantur? Perpende id quod in
dupli loco de hoc puncto dixit noster SS. P. Benedict. XIV

Nam in uno videtur causam absolutè gravem requirere ad excu-
sandum; in altero verò solas causas futilles excludit. En verba
Pontificis in Bulla quæ incipit *Grave* etc. edita die 15 aug. 1741.
(in *Bullar. tom. I. num. XXVI.*) scribens ibi ad Episcopos Hi-
bernos, et conquerens quod aliqui ipsorum vix per mensem in
suis Diœcesibus residencebant; deinde sic ait: « Episcopi sane re-
sidendi debito satis nequaquam faciunt, qui per alium à se
substitutum seu Vicarium Ecclesiam regunt, nisi foret ad
breve tempus, et gravi de causa id fieret. » In alia autem
Bulla, quæ incipit *Ad universæ*, edita die 3 septembribus 1746
(in *Bull. tom. II. n. XVIII.*), declarans qualis sit causa *æqua*
requisita à Tridentino pro trimestri absentia Episcoporum,
dicit: « Animi levitas, oblectationum cupiditas, aliæque futilles
causæ penitus excluduntur. »

Insuper quad hanc Episcoporum Residentiam plura alia h̄c
sedulò oportet adnotare, quæ habentur in Bulla *Ad Universæ*,
mox supra citata. In ea ante omnia confirmantur, et præcipiuntur
servari in virtute sanctæ Obedientiæ Decreta hac de re edita
per Pium IV, Greg. XIII, Clem. VIII, et præsertim innovantur
Decreta Urbani VIII, ubi præscriptum fuerat 1. Quod in
curia possunt Episcopi manere Romæ per mensem (qui tamen
ex concessione Benedict. XIII prorogari potest per alios 40 dies
à Vicario Pontificis). 2. Quod Episcopi accedentes ad limina
Apostolorum juxta tempora statuta abesse possunt per quatuor
menses, et per septem, si ipsorum Ecclesiæ sint ultra mare vel
montes positiæ. 3. Quod si Episcopi occupari debeant in Con-
ciliis Provincialibus, aut Congregationibus Ecclesiasticorum,
vel in Officiis Reipublicæ, quæ ipsorum Episcopatibus sint ad-
juncta, possunt abesse pro tempore ad ea necessario. 4. Quod
Episcopi non possunt trimestrem absentiam à Tridentino con-
cessam conjungere cum eo tempore, quo ipsi commorari debent:
sive cum eo, quod ipsis conceditur ad sacra limina visitanda;
sive cum eo, quo propter aeris insalubritatem ipsis extra Diœ-
cesim degere permittitur; nec possunt trimestre unius anni con-
jungere cum trimestri anni sequentis.

Deinde idem Benedict. XIV in præfata Bulla renovat pœnas
Episcopis non residentibus impositas à Tridentin. *Sess. 6. cap. 1.*
et *Sess. 23. cap. 1.* Item innovat pœnam amissionis facultatis testan-
tandi et disponendi, si quæ transgressoribus ejusmodi competat,
à Pio IV impositam, necnon pœnam inhabilitatis ad majores
Dignitates, et Ecclesiæ obtinendas indictam à Clem. VIII, quibus
addit privationem omnium Privilegiorum, quæ transgressoribus
tanquam Pontificio Solio assistantibus concessa fuerint. Præ-
terea declarat quinam comprehendantur nomine *Transgressorum*,
his verbis: « Decernentes, sub *Transgressorum* nomine com-
prehendi non solum eos, qui præter tres menses à Concilio
toleratos, absque legitima causa et expressa Romani Pontificis
licentia extra proprias Diœceses commorantur; sed eos etiam
qui hujusmodi licentiam falsis simulatis causis dolosè extor-

» quere non dubitaverint, vel, ea semel rite rectèque ob-
» tenta, præscriptos in eadem limites ac præfinitum tempus
» prætergressi fuerint. » Vide alia infra, quæ in hac Bulla san-
ciuntur.

123. — Notandum II. Quòd sic pariter non excusantur à gravi
culpa, et à restitutione fructuum Parochi non residentes, ut de-
claravit idem Tridentinum *dict. Sess. 23. cap. 1.* Et hi tenentur
residere, quantumcumque modicum sit Beneficium, ut dicunt
Salmant. tract. 28. num. 109. cum Barbos. et Reg. ex cap. Conquerente de Cler. non res. Statuit autem idem Tridentin. loc. cit.
Parochos non posse discedere à suis Ecclesiis ultra bimestre,
nisi ex gravi causa, et cum licentia Episcopi in scriptis, nec
infra bimestre; nisi idem ipsorum Episcopus causam, et Vicari-
um substitutum approbaverit. Verba Concilii: « Eadem om-
» nino, etiam quoad culpam, amissionem fructuum, et pœnas
» de Curatis inferioribus.... Sacrosanta Synodus declarat et
» decernit: ita tamen ut quandocumque eos, causa priùs per
» Episcopum cognita et probata, abesse contigerit, Vicarium
» idoneum, ab ipso Ordinario approbandum, cum debita mer-
» cedis assignatione relinquant. Discedendi autem licentiam, in
» scriptis gratis concedendam, ultra bimestre tempus, nisi ex
» gravi causa, non obtineant. »

Hic autem dubitatur 1. an præfata licentia in scriptis omnino
requiratur, ita ut non valeat si oretenus habeatur? Negant *Less. l. 2. c. 34. num. 158. et alii ap. Bonac. de Benef. D. 5. p. 5. num. 17.* dicentes Scripturam requiri tantum pro fisco externo, non autem ad valorem concessionis; affirmant verò *Sanch. Dec. l. 6. cap. 16. n. 3t. Palaus tract. 13. D. 5. n. 8. et Nao. apud Bonac. loc. cit.*, nam esto de jure naturæ Scriptura non sit ne-
cessaria ad valorem concessionis, hinc tamen est necessaria, cum a Tridentino licentia in scriptis pro forma expostuletur. At cum hoc non constet, non puto improbabilem opinionem *Lessii*, quam tenet etiam *Vito Op. 3. q. 3. a. 3. n. 7. in fine*, et probabilem
censem *Croix l. 3. p. 1. n. 739. imò Corinchius, et Reg. ib.* dicunt sufficere licentiam tacitam, saltem si talia concurrent signa ut constet Episcopum actu consentire. Dicit autem *Mazzotta t. 2. pag. 412.* sufficere etiam licentiam presumptam; sed ait *Croix l. c.* hanc licentiam præsumptam sive interpretativam à nullo ad-
mitti. Vide dicta *n. 18. v. Secunda. Imò S. C. Concilii* (ut notat *P. Zacharia ap. Croix d. num. 739.*) declaravit talem licen-
tiā oportere esse expressam.

Dubitatur 2. an Parochus habens justam discedendi causam,
possit per dictos duos menses abesse sine licentia Episcopi? Prima
sententia affirmat, eamque tenent *Nao. Man. c. 25. num. 121. Cabass. T. J. l. 5. c. 1. num. 4. item Bon. Rodr. Lop. etc. apud Salm. numer. 117.* probabilemque putant *Less. l. 2. c. 34. num. 159. Croix l. 3. p. 1. num. 142. Azor. p. 2. l. 7. cap. 4. q. 10. et Pal. tract. 13. D. 5. num. 3. cum Sa. Zerol. etc. Ratio*, quia (ut dicunt) hoc jam permisum erat ante Concilium, ut patet ex cap.

Præsentium quest. 1. ubi Sacerdos, qui causa infirmitatis aberat
à sua Ecclesia per bimestre, ultra tamen tempus ei ab Episcopo
præfixum, et ideo fuerat à suo Episcopo remotus, præcipitur a
Pontifice in locum suum restitui. Ad absentiam autem duorum
mensium quælibet causa honesta sufficit, ut patet ex verbis Tri-
dentini supra relatis; ergo licentia et probatio Episcopi non re-
quiritur pro tali absentia, sed tantum pro absentia ultra bimes-
tre, pro qua Episcopus debet causam gravitatem approbare. Se-
cunda tamen sententia, quam sequimur, negat, eamque tenent
Barbos. de Potest. Episc. Alleg. 53. num. 96. Ebel t. 2. pag. 527. num. 362. qui oppositam vocat vix probabilem, *Roncag. de Benefic. c. 2. q. 4. R. 2. Holzm. tom. 1. p. 433. n. 428. et Salm. l. c. cum Vasq. Garc. Gom. Fill. etc. ex quadam declaratione S. C. apud Garciam.* Ratio, quia, licet ex Concilio non exigatur gra-
vis causa ad discedendum per bimestre, absolute tamen requiri-
tur ut causa ab Episcopo agnoscatur, et probetur ex illis ver-
bis, « quandocumque eos abesse contigerit, causa priùs per
» Episcopum cognita et probata. » Tanto magis quòd Parochus
à Concilio prohibetur discedere, nisi priùs ab Episcopo approhe-
tur Vicarius, qui relinquitur. Dicit tamen *Anacl. p. 416. n. 77.* in hoc servandum esse usum Diocesum; et an rigor iste sit usu
receptus, ait *Less. d. n. 159. Credo tamen non usu receptum.* Si autem Episcopus jam causam, et Vicarium approbaverit, nulla
alia licentia requiritur ad discedendum, ut patet ex verbis Concilii
supra relatis *num. 123.*

Cæterū licet poterit Parochus abesse per breve tempus
sine licentia, si aliqua occurrat necessitas quæ moram non pa-
tiatur Episcopum adeundi, modo idoneum Vicarium relinquit,
ut rectè aiunt *Sporer tom. 3. p. 74. n. 30. Ebel p. 534. n. 379. cum communi, et Anacl. p. 416. num. 78.* qui hoc ut certum ha-
bet; et approbavit S. C. Concil. ut notat *P. Zachar. ap. Croix l. 3. p. 1. ad n. 740.* Debet verò Episcopum certiorare de suo dis-
cessu et causa, ut ille causam agnoscat, et licentiam saltem pos-
tea præbeat, nisi brevi fiat redditus, *Ebel cum Garcia, Sporer ll. cc. cum Fag. Abb. Anacl. etc.*

Item ex parvitate materie poterit Parochus excusari saltem à
mortali si discedat per modicum tempus, ut communiter dicunt
DD., modo non relinquat infirmos in articulo mortis. Quantum
autem sit hoc modicum tempus? S. C. Concilii apud Garciam,
ut referunt *Salm. num. 113.* sic declaravit: « Parochum non
» posse abesse absque licentia per hebdomadam, etiam relicto
» Vicario idoneo ab Ordinario approbato. » Verumtamen com-
muniter admittunt *Holzm. p. 433. num. 427. Ronc. quest. 3. R. 2. et Sporer num. 31. pag. 74. cum Barbosa et Anacl. non peccare*
graviter Parochum, qui absit sine licentia per sex vel septem
dies, relicto tamen Vicario idoneo; imò *Tournely pag. 34. num. 5. Cabas. lib. 5. cap. 1. num. 4. Sanch. de Matrim. lib. 7. D. 71. num. 11. et Reg. Valer. apud Salm. num. 113.* id exten-
dunt usque ad 15 et 30 dies. Verum per Synodum Romanam sub

Benedicto XIII, tit. 15. c. 6. vetitum fuit Parochis discedere à Cura ultra biduum sine Episcopi vel Vicarii Generalis licentia in scriptis: sed per aliquos viros probos tanquam certum mihi fuit affirmatum, præfatam Synodus non fuisse in nostro Regno receptam. Cæterum non acquiesco opinioni quam tenet *La Croix* l. 3. p. 1. n. 741. ubi ait non peccare graviter Parochum si absit per bimestre sine licentia, sed cum causa, et sine gravi damno ovium: quia (ut ait) id non est per se malum, alioquin Concilium nunquam admissit absentiam per bimestre etiam prævia licentia: quod autem non petatur eo casu licentia, censem non esse materiam gravem. Imò affert *ibid.* *Nao. Garz. Bonac. Barbos.* et alios, qui excusant Parochum à mortali, etiamsi abesset sine causa, quia talis absentia per se censetur modica; unde *Navar. Azor. Castrop. Bonac. et alii ap. Croix* n. 743. eum tali casu non obligant ad restitutionem fructuum. Quidquid tamen sit de his, bene poterit Episcopus prohibere, ne Parochi omnino discedant à suis Ecclesiis, esto nequeat eos obstringere per excommunicationem, ne per biduum quidem absint, ut dicunt *Salm. n. 103. Ronc. q. 4. R. 2. Bon. D. 5. p. 3. n. 8. Decreto S. C. ap. Garc. et Barbos.*

124. — Quæritur II. Quo in loco Beneficiarii teneantur residere? Papa tenetur residere Romæ, prout etiam Cardinales; ita *Ronc. de Benef. c. 2. q. 3. R. 2. Salm. tr. 28. n. 97.* Episcopos autem ali dicunt teneri ad residendum in sua Cathedrali; nec satis esse si residencent in Diœcesi, ut *Salm. num. 98. Fagnan. in c. 34. de Cler. non resid. Roncaglia l. c. cum Barbos. et Sporer pag. 73. n. 25. ex c. Placuit ut nemini q. 1. ubi ex Concilio Carthag. c. 5.* sic statutum fuit: «Placuit, ut nemini sit facultas, relictæ principali Cathedra, ad aliquam Ecclesiam in Diœcesi constitutam se conferre, vel in re propria diutiùs, quam oporteat constitutam curam vel frequentationem propriæ Cathedræ negligere.» Si verò Episcopus habeat duas Cathedrales, potest ubi mavult recidere, ut *Salm. l. c. ex Bulla Urbani VIII. Alii tamen verius, ut Hol. tom. 1. pag. 433. n. 426. Cabass. T. J. lib. 5. c. 1. n. 2. cisque adhæret Bonac. t. 1. D. 5. p. 3. n. 5.* dicunt posse residere Episcopum in quocumque loco suæ Diœcessis, et de hoc videtur non posse dubitari, cum in Tridentino expresse dicantur Episcopi «obligari ad personalem in sua Ecclesia, vel Diœcesi residentiam.» Idemque declaravit N. P. in bulla quæ incipit, *Ubi primum*, edita 3 Decemb. 1740, §. 4. dicens: «personalem in Ecclesia vestra, vel Diœcesi servatis » residentiam.»

Parochi autem debent habitare in domo suæ Ecclesiæ, si ibi adest; si verò non adest, debent residere in alia domo, quæ sit intra limites Parochiæ, saltem moraliter, nempe quæ sit ita propinqua Ecclesiæ Parochiali, ut commodè possit ei inservire: et quod Parochiani facile queant ad ipsum recurrere pro Sacramentis suscipiendis; ita *Palauis tr. 13. D. 5. part. 2. n. 1. Bon. de Benef. D. 5. p. 5. n. 4. et Salm. tr. 28. n. 110. cum Nao. Bard.*

Hurt. et Garcia; Hinc recte dicunt *Bon. et Salm. ll. cc.* nequam residentem censeri Parochum, qui habaret procul à sua Ecclesia per tria, aut quatuor milliaria; imò etiam per duo, ut non irrationabiliter sentit *Croix* l. 3. p. 2. n. 745. Imò *ibid.* additum cum *Luca. Leur. Lot. etc.* non satis residere Parochum, etiamsi habitet intra fines Parochiæ, si oves non facile ad eum accedere possint. Parochus verò qui haberet duas Parochias perpetuò unitas, quarum nulla sit dignior, aut frequentior, aut existens in Civitate, hic poterit habitare in ea qua velit: ut *Salm. ibid. cum Nao. Pal. Hurt. Bard. et Garcia*, qui refert hæc fuisse dicta ex variis Declarationibus S. C.

125. — Quæ sunt causæ excusantes Episcopos et Parochos à residentia? Quatuor ex Tridentin. sess. 23. c. 1. assignantur causæ, nempe «christiana caritas, urgens necessitas, debita obedientia et evidens Ecclesiæ, aut Reip. utilitas.» Has tamen causas decernit Concilium, quoad Episcopos excusandos pertinet, approbandas esse in scriptis vel à Pontifice, vel à Metropolitanu, vel eo absente à suffraganeo Episcopo antiquiore residente, qui Metropolitanu absentiam probare debebit. Sed nunc semperad Papam recurrentum, ut n. 122. *in fine.* Quoad Parochos verò, causæ approbari debent à suis Ordinariis, ut jam supra diximus. Sed de præfatis causis sigillatim agendum.

Et I. Ratione *Christianæ Caritatis* excusantur Pastores animarum, si abesse debeant ad componendas inimicitias, præsertim personarum potentium; ut *Ronc. c. 2. q. 4. Barb. All. 53. Holzm. pag. 434. num. 428. Elbel tom. 1. pag. 527. n. 363. Tourn. tom. 3. pag. 33. Salm. n. 102. cum Sot. Vasq. etc.* Vel ad opitulum alteri Ecclesiæ, quæ indigeat eorum prædicatione, ut liberetur ab hæresi, vel aliis gravibus flagitiis, *Palauis tr. 13. D. 5. p. 4. n. 4. item Ronc. Holz. et Elbel ll. cc.* Modò, advertit *Palauis cum Tol. et Barb.* hoc non fiat cum notabili detimento propriæ Ecclesiæ.

II. Ratione *Urgentis Necessitatis* excusantur Pastores, quando eis imminent periculum extrinsecum mortis ab inimicis (vel gravis damni in bonis, ut ait *Petrocor. l. c.*), dummodo præsentia Pastoris non sit necessaria ad salutem subditorum; nempe ad confirmandos eos in fide, vel ad Sacraenta eis ministranda, et alias sufficienter ipsis per Vicarios provideatur, ut docent communiter DD. cum *S. Thom. 2. 2. q. 185. art. 5.* cuius verba retulimus l. 3. num. 360. v. *Dubitatur III.* Dicit autem *Ronc. c. 2. q. 4. cum Fagn. in c. Clericos de Cler. non resid. n. 25 et 26. ex Decr. S. C.* quod si aliquis Parochus gravem haberet inimicitiam, posset discedere per sex menses, constituto idoneo Vicario, et licentia obtenta; quæ posset prorogari, si inimicitia perduraret; sed transacto anno debet Parochus induci omnino ad resignandam vel permutandam Ecclesiam. Insuper animadvertisendum, quod talis absentia tum tantum permittitur, cum periculum est particolare ipsius Pastoris, non verò quando est commune totius populi, prout accidit tempore pestis, ut docent com-